

Zdravie zuby

NÁZOR ODBORNÍKA

MUDr. Igor Čech

Číslo 8sem hnevá

Prerezávanie zubov múdrosti sa obvykle nezaobíde bez bolesti hrdla a uší. Kedy sa ich oplatí liečiť a v ktorom prípade musia osmičky nekompromisne von?

Zuby múdrosti sa rozhodli vyrásť Alene krátko pred Veľkou nocou. „Všetky štyri naraz,“ tridsiatnička má v pamäti živú spomienku na opuchnuté ďasná, bolesť hrdla a uší. „Kým si celá rodina pochutnávala na údenom, mojimi slávnostnými raňajkami boli lieky proti bolesti, kúsok vajička a porcia rozmixovanej cvikly.“ Keď sa skončili sviatky, Alenine osmičky boli vonku. Odvtedy nevie, že ich má. Roky nimi hryzie a zubár ich raz za rok len obdivne pochváli: Sú zdravé! Asi aj za tie Kristínine. Boleli, keď rástli, a bolia doteraz. „Prvá vykukla v osemnástich. Teraz, po trinástich rokoch, mám okrem jednej hornej aj obe spodné osmičky, ale neúplne. Dvakrát ročne sa rozhodnú o kúsok viac vytláčiť a šialene to bolí.“ Stomatologička Kristína pohrozila, že osmičky z kosti vyseká. Mladá žena o krutom riešení nechcela ani počuť. „Kým sa problémy opakujú každých šesť mesiacov, vydržím.“ Obstarala si protizápalovú zubnú pastu a ústnu vodu. Len čo cíti, že ďasná opäť bolia a opúchajú, uvarí si aj harmančekový a repíkový čaj. Dva roky ju chránia od obštekov, ktorými ju zbavovala bolesť zubárka. „Čakám, že sa stane zázrak, o ktorom mi lekárka hovorila. Možno prestanú rásť, upokoja sa a zabudnem na bolesti,“ dúfa Kristína.

BÚRLIVÉ REAKCIE

Osmičky, zuby múdrosti alebo tretie moláre, ako sa odborne nazývajú, sú predurčené na spôsobovanie ťažkostí. „Ide o zuby s najväčšou anatomickou variabilitou. Majú podobu od plnohodnotnej viackoreňovej stoličky až po zakrpatené teliesko v tvare malej perly viditeľné iba na röntgene,“ hovorí stomatológ

MUDr. Igor Čech mladší z Piešťan. „Pre nedostatok miesta v sanke často ostávajú neprerezané, sú zakryté ďasnom, prípadne vyrastú mimo zubného oblúka. Ich korene sú nebezpečne blízko vetvy hlavového nervu, ktorého vlákna siahajú k ostatným zubom. Navyše, vyrastajú z omnoho hutnejšej kosti ako ostatné zuby.“ Ak pri raste tlačia na nerv alebo koreň susednej sedmičky, bolesť vyžaruje do tváre, hlavy až ucha alebo sa maskuje za bolesti všetkých zubov na postihnutej strane. „A to napriek tomu, že neodhalíme žiadny zubný kaz a ani inú príčinu ťažkostí,“ objasňuje MUDr. Čech.

Prerezávanie osmičky neraz sprevádza zápal, opuch blízkejších lymfatických uzlín či horúčka. Keď sa ďasnó zdurí, protistojné zuby ho o to viac dráždia. „Provokuje to ďalšiu reakciu organizmu – ešte väčší opuch a hromadenie zápalovej tekutiny. Vzhľadom na bolestivosť a zhoršenú možnosť čistenia sa okolo osmičiek kumuluje povlak a zvyšky potravy, čo praje množeniu škodlivých mikroorganizmov. Výsledkom je stav, ktorý pacienti označujú ako vačok okolo zuba múdrosti,“ predstavuje MUDr. Čech problém, ktorý môže spontánne ustúpiť a prejsť do chronického štádia, v ktorom sa strieda pokoj s bolesťou.

(NE)LIEČIŤ?

„Sme schopní včas odhadnúť vývoj problematického zuba múdrosti,“ upokojuje zubár. Platí to aj o osmičkách, ktoré ešte nevidno. „Skryté zuby odhalí panoramatická röntgenová snímka. Ukáže, že zub je zvrchu kompletne prekrytý ďasnom alebo je uložený až pod kosťou. Ak spôsobuje problémy, musí von,“ hovorí MUDr. Igor Čech. Po porade s ortodontistom sa

Foto: profimedia.sk

KEDY O ňU PRÍDETE?

... zapáli sa kostné lôžko pod ňou,
... zapríčini krivenie zubov v zuboradí,
... ničí susednú sedmičku,
... jej údržba je príliš komplikovaná.
Osmičky sa netrhajú, ale citlivo ťahajú!

odstraňujú naraz aj všetky osmičky.

Typickým a častým ochorením je aj zvýšená kazivosť a zápal ďasna okolo nich. Postihujú predovšetkým čiastočne prerezané zuby. „Býva náročné udržiavať osmičky čisté. Mnohým v hygieny bráni silný dávivý reflex. Na nečistených plochách sa ľahšie rozvíja kaz. V neskorších štádiách sa pridruží zápal nervu vnútri zuba, rozpadá sa korunková časť a konečnou fázou je zápal kostného lôžka pod ním,“ opisuje jeden hororový scenár odborník. Druhý nie je o nič lepší. Rizikom nedostatočnej hygieny je vznik parodontálneho vačku, čo sa môže prevaliť do ťažkého akútneho zápalu s opuchom tváre, hromadením hnisu a nutnosťou rýchleho zákroku. „Ak postihnutie nie je veľké alebo je v začiatku, ošetríme kaz, zub zaplombujeme a vykonáme dekapsuláciu,“ hovorí MUDr. Čech o zákroku, pri ktorom odstráni mäkké tkanivá a odkryje celú korunkovú časť. Zub sa bude lepšie čistiť. „Konzervatívne ošetrenie má zmysel hlavne vtedy, ak sú osmičky v dobrom stave, nespôsobujú vážne ťažkosti a máte osmičku aj na protiahlej strane. V tom prípade môže poslúžiť aj ako nosič mostíka. Je však pravda, že v porovnaní s inými zubmi máme pri osmičkách menej možností na ošetrenie. Koreňové výplne alebo nasadenie korunky sú zložitejšie.“ Máte pocit, že zachraňovanie je márne, lebo máte kazivé zuby? „Ak sa osmičky úplne prerežú, môžeme ich zapečatiť a tak ochrániť pred skorým poškodením,“ radí stomatológ. Ich životnosť však závisí predovšetkým od toho, ako sa o ne staráte. ■

Anka HNÁTOVÁ